SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVIII. No. 61. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, MARCH 30, 1991 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 30-го БЕРЕЗНЯ 1991 Ч. 61. РІК XCVIII.

„Розцвіта Великдень яблуневим цвітом, В нашій церкві дзвони бджолами гудуть"

ЗВІЛЬНИЛИ ЯРОСЛАВА ДЕМИДАСЯ

Київ (УНІАР). — Тут у середу, 27-го березня в судовій залі звільнено з-під варти активіста УРП голову Тернопільського обласного Комітету Захисту УГКЦ Ярослава Демидася. Суд хоч і відхилив майже всі висунені проти Я. Демидася звинувачення та все ж засудив його до шістьох місяців позбавлення волі. Очевидно, що це зроблено задля того, щоби не відповідати за утримування його в ув'язненні під час слідства і суду та не виплачувати компенсацію за його перебування за ґратами. Адвокат Нестор Гнатів має намір внести відклик.

Я. Демидась народився 8-го січня 1939 року в селі Красівка Тернопільського району. Закінчивши 10 клясів середньої школи, поїхав на будівництво шахт Донбасу. Пізніше вступив до Львівського університету на філологічний факультет, закінчив навчання 1966 року й викладав українську мову та літературу в сільських школах.

Починаючи з 1967 року, він зазнавав дискримінації за старшого брата Степана, замордованого карателями НКВС. Я. Демидась був змушений залишити працю в школі і знову працював на будівництві постачальником. За різні афери його безпосередніх начальників, довго перебував під слідством, доки справу не припинили за відсутністю доказів. Півтора року хворів, перейшов операцію, після якої залишився з однією ниркою, та й та хвора. Тепер Я. Демидась — інвалід другої групи, має трьох дітей і тяжко хвору дружину Наталю.

Я. Демидась був одним з чільних діячів УГС на Тернопільщині, пізніше його обрали до секретаріяту обласної організації УРП та до Ради Української Республіканської Партії.

У передвиборчій кампанії 1990 року Ярослав був довіреною особою нині народного депутата України Левка Горохівського. Щодня виступав перед людьми, набув великого досвіду і зажив популярности як один з кращих ораторів. Я. Демидась — організатор безлічі мітинґів, походів, пікетів, маніфестацій, за які його багато разів затримувала міліція. Від 3-го березня 1988 року обраний на голову Тернопільського обласного Комітету Захисту УГКЦ, безстрашний, відчайдушний до самозреченння і водночас розважливий та схильний до розумних компромісів, він користується заслуженою пошаною і довір'ям серед вірних. Завдяки його зусиллям в області зареєстровано десятки греко-католицьких громад, повернено вірним багато храмів.

Загін київської міліції підступно викрав Я. Демидася 6-го листопада 1990 року, після чого його запроторили до Лук'янівської в'язниці у Києві й тримали за ґратами аж до 27-го березня 1991 року, коли його нарешті звільнили.

Суд над Я. Демидасем розпочався 12-го лютого, але від дня арешту 6 листопада 1990 року він перебував у київській тюрмі. Його звинувачували в організації масових безпорядків та побитті і провокуванні вояків загону міліції особливого призначення 2-го жовтня минулого року поблизу будинку Верховної Ради України. Проте відеозапис тих подій, а також численні свідки спростували ці обвинувачення.

Створився новий український театр в Дніпропетровському

Дніпропетровське (М. Радченко). — Тут працює новий український театр, що має незвичайну назву — „Крик". Його художній керівник — режисер вистав і головний виконавець, — лавреат першого українського конкурсу читців ім. Т. Шевченка, дипломант республіканського фестивалю „Золотий Лев" Михайло Мельник. Все — від декорацій до складної апаратури — він зробив власними руками або придбав за скромні акторські заробітки.

— Те, що я роблю, необхідне людям. Про це свідчать їх щирі, сяючі обличчя після кожної вистави, — сказав мистець. В його режисерському активі — „Гайдамаки" за Т. Шевченком, „Тарас Бульба" М. Гоголя та інші вистави.

Галина Маняко

Великдень

Розцвіта Великдень яблуневим цвітом,
В нашій церкві дзвони бджолами гудуть,
І пливе молитва лебедем над світом,
І Карпат зозулі всім сто літ кують.

Писанкою свята сходить сонце в горах,
І на дримбі грає ранок голубий,
На плаях карпатських крила смерекові
Гойдають, мов казку, місяць молодий.

Радісно вітають нас бруньки зелені,
Мить — і все навколо усміхнеться знов —
Воскресіння дивом, пролиском натхненним,
Тим, що пелюстками кригу розколов.

Свято воскресіння — найдорожче свято!
Вічности дарунок, музики краса,
І, коли приходить свято це до хати,
На душі і серці сяє в нас роса.

Розцвіта Великдень яблуневим цвітом,
Кожен йому радий, кожен його ждав,
І пливе молитва лебедем над світом
До Христа, що серце за людей віддав.

Фінікс

Затримують публікацію журналу „Лис Микита"

Дітройт. — „Лис Микита", єдиний український гумористично-сатиричний журнал цілої української діяспори, втішався через цілий час своєї появи великою популярністю. Вступаючи у славні сліди „Зиза", „Комара", він, протягом довгих літ гуртував у рядах своїх співпрацівників найкращі пера Галичини, а відтак діяспори. Сатиричні рисунки Едварда Козака здобули йому міжнародну славу.

Перенесений на американський континент, його перше число було видруковане і розіслане великодушно газетою „Свобода", так що журнал став відразу популярним.

Скромна передплата ніколи не вистачала на покриття коштів видавництва. Рятували його добровільні вплати вдоволених читачів. Поважна частина попередньо виданих чисел знаходиться ще в кольпортерів, отже вплати багатьох перед платників є замороженими.

Однак останній поважний зріст коштів змушує видавництво стримати публікацію журналу. Це болісна для дійсність для редактора журналу ,яка напевно буде болісна також для всіх його читачів.

Видавництво „Лис Микита" та редактор Едвард Козак шукатимуть способів для можливого продовжування появи журналу. Покищо його поява затримується.

ГОТУЄТЬСЯ АРЕШТ ЧЛЕНІВ ПАРЛЯМЕНТУ

Київ (УНІАР). — Тут у вівторок, 26-го березня, народний депутат України Михайло Горинь повідомив, що Президія Верховної Ради України розглянула питання про притягнення до відповідальности народних депутатів України Левка Лук'яненка та Олеся Шевченка за участь у несанкціонованому владою мітинґу 9-го лютого.

Члени Президії ВР України 16-ма голосами проти 8-ми проголосували за арешт членів парляменту.

У Києві працівники міліції 26-го березня в годині 1-ій по полудні затримали голову Виконавчої Ради Української Міжпартійної Асамблеї Петра Кагуя, відвезли його до прокуратури Шевченківського району Києва й оголосили, що проти нього розпочата кримінальна справа за статтею 187 частина третя, тобто за „повторну на протязі року організацію несанкціонованих громадських заходів". Стаття передбачає позбавлення волі на час до двох років.

Кореспондент радіо „Київ" Дмитро Понамарчук повідомив, що в Києві в четвер, 28-го березня, відбулася пресова конференція голови Верховної Ради України Леоніда Кравчука, під час якої кореспонденти запитали чи вважає він, що рішення Президії Верховної Ради про арешт двох членів парляменту сприятиме стабілізації ситуації в Україні. Л. Кравчук відповів, що нічого не знає про таке рішення і звернувся до члена Президії ВР Олександра Коцюби, який був серед журналістів, з запитанням чи справді Президія розглядала таке питання. Коцюба спочатку заперечив, але коли кореспонденти сказали, що про це повідомив член Президії Володимир Пилипчук, то Коцюба визнав, що справді прокурор України Михайло Потебенько подав документи про участь депутатів Левка Лук'яненка і Олеся Шевченка в несанкціонованому мітинґу з вимогою дати їх дозвіл на покарання їх за порушення закону про мітинґи і демонстрації. Однак, заявив Коцюба, Президія ставила питання не про арешт депутатів, а про розгляд їхньої поведінки на комісії з питань депутатської етики.

Так чи ні, але з'ясувалося, що Л. Кравчук, будучи членом Президії, не завжди знає, що там діється.

ПАРЛЯМЕНТ РОЗГЛЯДАЄ ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ

Київ (УНІАР). — Тут у вівторок, 26-го березня, на пленарному засіданні Верховної Ради України багато уваги депутати приділили доповіді міністра фінансів України Дмитра Недашківського про заходи, що їх уживає уряд у зв'язку з запланованим підвищенням державних роздрібних цін.

За рахунок республіканських дотацій на 1,5 біл. карбованців передбачається стримати від підвищення ціни на житло, громадські та похоронні послуги. Республіканську компенсацію населенню плянується на 5 карбованців вище, ніж загальносоюзна. У зв'язку з цими та іншими непередбаченими видатками дефіцит республіканського бюджету зросте на 10 біл. карбованців.

Міністрові фінансів Д. Недашківському та голові комітету України з питань цін Олександрові Коваленкові довелося витримати зливу дошкульних запитань депутатів, які вимагали рішучих дій для захисту України від згубної економічної політики Горбачова-Павлова. Наприкінці засідання голова Верховної Ради України Леонід Кравчук зачитав звернення до шахтарів з проханням усвідомити критичний стан і припинити страйк, який може привести до катастрофічних наслідків. Л. Кравчук також поінформував, що до Президії Верховної Ради України звернулися 122 депутати з вимогою звільнити народного депутата України Степана Хмару, у зв'язку з закінченням слідства. На пропозицію групи депутатів негайно розглянути вимоги шахтарів голова ВР. Л. Кравчук відповів, що найближчим часом депутатам належить виконати чималий обсяг праці у комісіях для підготови республіканського варіянту союзного договору.

На пленарному засіданні 27-го березня депутат Степан Пушик висловив занепокоєння з приводу ряду антиукраїнських акцій та офіційних заяв деяких державних діячів про визнання кордонів СССР за станом на 1933 рік. Член парляменту пові-

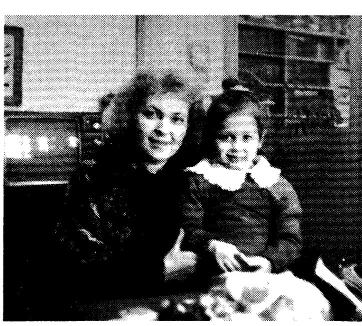
(Закінчення на стор. 3)

Безконечна черга жертв Чорнобиля

Джерзі Сіті, Н.Дж. (О. Кузьмович). — Безконечною чергою появляються ці малі та великі жертви атомової катастрофи в Чорнобилі та з кожним роком їхнє число не меншає, а навпаки, зростає. Більшість з них ідуть на певну, хоча повільну смерть, але частина, особливо дитячого віку, має надію при достатньому лікуванні на видужання. І саме ця надія, якої тримаються батьки дітей, немов потопаючий галузки, каже їм шукати порятунку для хворих дітей усюди, де такий порятунок можливий.

Тому раз-у-раз доводиться нам тепер тут, в ЗСА, зустрічати тих маленьких, несвідомих своїх хвороб жертв Чорнобиля, матерям яких вдалося просто нелюдськими зусиллями переборюти усі перешкоди і прихати сюди, щоби шукати лікарської допомоги.

Ось знову перед нами сидить у редакції „Свободи" молода мати з п'ятирічною Оксанкою на колінах та розповідає про нечувані перешкоди і труднощі, які треба було їй побороти, щоб дістатися до ЗСА. Здається, тільки материнська любов і бажання рятувати свою єдину дитину можуть встоятися таким шиканам і прямо нелюдським обставинам, які існують в „країні

Оксана Боженко на колінах у мами під час інтерв'ю в редакції „Свободи"

рад".

Ми слухаємо розповіді Лариси Боженко і просто не хочеться нам вірити, що ще сьогодні можна зустріти стільки камінних сердець і стільки непривітливости.

Коли Л. Боженко вибралася із хворою донечкою шукати порятунку в ЗСА з офіційним дозволом Міністерства Охорони Здоров'я України, ніякі власті не хотіли дати їй права виміняти принаймні декілька карбованців на долари, щоб мала на довгу дорогу. Порятували добрі друзі і зібрали між собою 101 долар і п'ять центів, але на митниці в Москві їх відібрали від молодої мами і залишили лише посвідку. Розуміється, за цю посвідку не можна було купити ані молока для дитини, ані не можна було випозичити в Ню Йорку на летовищі візочка на валізки. А найгірше, не було за що потелефонувати до приятелів чи знайомих, що погодилися взяти матір і дити-

(Закінчення на стор. 3)

ПОНАД 100,000 ОСІБ ВЗЯЛИ УЧАСТЬ В ДЕМОНСТРАЦІЇ В МОСКВІ

Москва. — Пресові агентства і акредитовані кореспонденти в СССР інформують, що не зважаючи на заборону, „указ" президента Михаїла Горбачова, передачу влади в місті Москві в руки міністра внутрішніх справ Бориса Пуго (без відома і згоди міської управи легально обраної народом), присутности військ і збільшених частин міліції, всенародна багатотисячна демонстрація все таки відбулася для підтримки президента Російської Федерації Бориса Єльцина і для оборони суверенітету республіки й загальних прав людини.

Кореспондент газети „Ню Йорк Таймс" Франсис Клайнс інформує, що в демонстрації взяло участь при близно 100,000 осіб, а самий перебіг демонстрації відбувався мирно, без людських жертв, без поранень учасників і без зудару з армією і міліцією.

Демонстранти, які маршували в напрямі Красної площі були затримані міліціонерами і чорноберетниками, які муром стояли у п'ять рядів з охоронними щитами. Зараз у шостому ряді були зручно розставлені барикади, які в більшості складалися з найбільших мабуть військових тягарових автомобілів. На задньому пляні видно було водомети.

Кореспонденти кажуть, що люди були всюди: на дахах будинків, телефонних будках та всяких інших підвищеннях. В повітрі маяли сотні прапорів Російської федерації, України, Прибалтики та інших республік, а тисячі учасників несли транспаранти і лозунги, які мали не тільки антигорбачовський, але скоріше антикомуністичний характер.

На одному транспаранті, Комуністичну партію називали фашистською, а М. Горбачова Гітлером. Сотні учасників скандували: „Горбачов дай місце Єльцину", або просто „Єльцин, Єльцин!", висказуючи таким способом симпатію своєму вибранцеві. На інших плякатах видніли написи: „Визволяймо Росію від комуністів!", „Ні горбачовським погрозам!", „Комуністи тирани Росії!" та багато інших.

Ніхто, очевидно, із дипломатів і політичних спостерігачів не сумнівається у перемогу Єльцина в першому дні нарад сесії Верховних Рад СССР і РСФСР. Депутати Верховної Ради РСФСР голосами 532 проти 286 і 93 здержаними прийняли рішення відкинути, тобто зупинити „указ" президента М. Горбачова про заборону мінинґів і демонстрацій в Москві, а також засудили рішення Ради Міністрів СССР про введення військ міністерства внутрішніх справ до міста. У випадку, якщо союзний уряд М. Горбачова зігнорує рішення З'їзду, треба буде подумати про перенесення засідань ВР РСФСР до іншого міста.

На площі Маяковського мітинг відкрив народний депутат Юрій Афанасьєв і сильно критикував поведінку відповідальних союзних органів, які відмовили народові відбути мирну демонстрацію там, де вони плянували. Крім нього виступали ще: голова міської управи Москви К. Попов, народні депутати Б. Куркова, Г. Старовойтова, О. Капуґін, І. Заславський та чимало інших осіб.

Згідно з повідомленням міністра внутрішніх справ СССР Б. Пуго, який виступив з інформацією на сесії Верховної Ради СССР, до Москви було стягнено понад 50,000 міліціонерів і вояків чорноберетників, але він заспокоював депутатів тим, що вояки, мовляв, не мають зброї, хоч кожному було відомо, що на передмістях Москви стояли танки і панцерні вози „на всякий випадок" і полк кагебів ських горлорізів.

В Україні в основному було спокійно, хоч в околицях більших міст відбувались „маневри" чи „підготова" військових частин до травневих парад. В Києві на площі Незалежности з ініціятиви УРП була проба зорганізувати демонстрацію в обороні Степана Хмари, народного депутата Верховної Ради України, але міліція і чорноберетники силою розігнали учасників. Західні кореспонденти підтверджують, що імперські чинники особливо слідкували за рухами демократичних сил в республіках, побоюючись що вони зорганізують масові демонстрації солідарности з москвичами.

У СВІТІ

ВІЙСЬКОВИЙ СУД В ЄРУСАЛИМІ засудив на 13 років тюрми ізраїльського генерала Рамі Дотана за перекуптво при закупі американської зброї і військової техніки. Згаданий генерал взяв від американських компаній 10 міл. дол на протязі кількох років, за те, щоб він сприяв продажеві американської технології на великі суми. Крім того лава суддів-військовиків позбавила Дотана генеральської ранги і звільнила з праці у департаменті військового летунства. З армії були звільнені також спільники ген. Дотана, а крім того судді схвалили постанову про висилку до ЗСА спеціяльної слідчої комісії для перевірки справи Дотана в Америці.

УРЯД РУМУНІЇ ПОВІДОМИВ, що вже від 1-го квітня курс теперішньої валюти буде понижений на 10 разів. Ці заходи, як заявив представник міністерства скарбу, робляться для того, щоб якнайскорше перетворити румунські леї на тверду валюту. Приблизно півтора року тому за офіційним курсом 10 румунських леїв дорівнювали вартости одного доляра. В січні 1990 року за доляра платили вже 20 леїв, а в листопаді того ж року 35 леїв. Під теперішню пору на чорному ринку можна отримати за один долар 200 леїв. Разом з девалюацією румунської валюти наступить реформа цін на продукти широкого запотребування. На думку румунських спеціялістів їхні гроші перетворяться на тверду валюту приблизно за одинадва роки.

КОРЕСПОНДЕНТИ АГЕНТСТВА Ассошіейтед Пресс інформують з іракського міста Сафван, розположеного на іракско-кувайтському кордоні, що там панує повний хаос. Багатотисячна голодна товпа іракських втікачів, не дочекавшись коли розпічнеться розподіл американських харчів привезених з магазинів в Савдійській Арабії, силою затримала колону тягарових автомобілів і почала розтягати привезені продукти. Очевидно, під час такого заколоту продукти дісталися в руки фізично найсильніших, але за те найбільше потребуючі були покривджені. Іракців не зупинили навіть постріли в повітря савдійських вояків для перестороги. Кореспонденти кажуть, що іракським втікачам грозить голод і тому сильніші пробують рятуватися крадіжкою і грабунками, наражуючи своє життя на небезпеку. Речники американської і савдійсько-арабської армії заявили, що у випадку повторення заколотів, вони припинять доставу харчів.

В АМЕРИЦІ

ПРЕСТИЖЕВА ГАЗЕТА „Вашінгтон Пост" у виданні з четверга, 28-го березня, подала вістку, що колишній президент Роналд Реґен, довголітній критик будь-яких законопроєктів про суворішу контролю пальної зброї в ЗСА, змінив свою думку та вирішив підтримати законопроєкт, який вимагає семиденного часу на дозвіл купівлі ручної вогнепальної зброї. Цитуючи невідомі джерела, згаданий щоденник каже, що рішення Р. Реґена є пошануванням його колишнього пресового секретаря Джеймса Брейді, якого тяжко поранено десять років тому при спробі атентату на Р. Реґена.

СВОЇМ ОДНОГОЛОСНИМ схваленням з вівтірка, 26-го березня, про те, що не буде можна притягати до судової відповідальности Уряду за пошкодження у випадках, коли рятункові зусилля урядових чинників не увінчаються бажаними успіхами, Верховний Суд ЗСА дуже облегшив працю федеральних банкових реґуляторів. Верховний Суд уневажнив попереднє рішення федерального апеляційного суду, що дозволило саме на такий судовий позив Томаса Гаверта, колишнього власника Тексаської щадничої спілки, яка занепала після того, як федеральні урядники перебрали її щоденне ведення. Т. Гаверт, колись відомий збирач фондів для Демократичної партії у Тексасі, є вмішаний у кілька інших справ пов'язаних зі занепадом щадничо-позичкових інституцій.

У СЕРЕДУ, 27-ГО БЕРЕЗНЯ, президент Джордж Буш публічно заявив, що командир союзних збройних сил в околицях Перської затоки, американський генерал Норман Шварцкопф, поступив неправильно, кажучи, що Президент дав наказ закінчити війну проти Іраку, тоді коли він, генерал Н. Шварцкопф, хотів розгромити іракську армію цілковито. Таке незвичайне публічне зауваження з боку Президента в сторону так загальновідомої та шанованої постаті, як генерал Н. Шварцкопф, на думку політичних критиків, є наслідком непорозуміння між цивільним проводом і військовим командуванням. Тепер, коли Уряд президента Джорджа Буша чимраз більше турбується ситуацією, що витворюється в Іраку та зростаючою критикою, що втрачено нагоду усунути від влади Саддама Гуссейна.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінґтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money-order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:

"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Нерозум диктаторів

На адресу амбасадора Америки в Іраку Ейпріл Ґлеспі, жінки-дипломата, впали були критичні голоси, що вона погано репрезентувала ЗСА, бо могла не допустити до вибуху війни. Поки справа обговорювалася у Раді Безпеки ООН і після того перейшла на бойовище, — їй наказали не вдаватися у полеміку. Аж у минулому тижні вона обізвалася і заявила на пресовій конференції у Вашінґтоні: „Я кількакратно у дуже рішучій формі перестерігала Саддама Ґуссейна, щоб він не розв'язував зброєю свого конфлікту з Кувайтом за прикордонну нафту, але ніхто з нас не думав, що він аж такий впертий, що тих перестороґ не послухає". Саддам Гуссейн не одинокий, який виявив свій нерозум. Це прикметна риса всіх диктаторів, що вони закохані у собі і затрачують почуття реалізму та легковажать собі всі доброзичливі поради. Маємо цьому наявний доказ у особі президента СССР Міхаїла Ґорбачова.

На сторінках „Свободи" була широка вістка про протест американського амбасадора у Москві Джека Матлока проти тону і змісту совєтських радіопередач та телевізійних коментарів. Міхаїл Ґорбачов призначив на директора совєтських засобів масової інформації Леоніда Кравченка, який розпочав користуватися методами з доби сталінізму. Безпосередньою причиною виступу Матлока було совєтське обвинувачування Америки по радіо і на телевізії, що це вона („американські імперіялісти") винуваті у всіх бідах, на які тепер терпить Совєтський Союз. Конкретно, між іншим, скеровано закид проти Американської Федерації Праці, — Конґресу Індустріяльних Організацій, що ця централя втручається у внутрішні справи СССР, підтримує страйкарів-вуглекопів і запросила навіть делеґацію страйкарів до Америки. Кравченко — це малий апаратчик, один із тих, про яких каже народна приповідка „Скачи враже, як пан каже". Але президент Ґорбачов повинен би знати, що загострювати тепер, під час своєї економічної кризи і внутрішнього хаосу, взаємини з Америкою — це глупота. Як американська дипломатка — Ейпріл Ґлеспі завелася на Саддамові Гуссейнові, думаючи, що він мудріший, так само світ завівся на Ґорбачову, думаючи, що він зрозуміє незаперечну істину: ніхто і ніщо не спричинило поганого нинішнього стану у Совєтському Союзі, як тільки один і єдиний комунізм. Комунізм із марксистським державним монополем на всю продукцію і розподіл спричинив економічну катастрофу, — комунізм здеправував мільйони совєтських громадян, штовхнувши їх на шлях лінивства, пияцтва і хабарництва. Комунізм ізолює імперію від світу західньої культури і цивілізації. Логічно: поки Ґорбачов із своїми диктаторськими правами й повновластями тримається конвульсійно комунізму, — розвиток подій мусить штовхати імперію вниз. І не врятує її останній маневр Ґорбачова: спроваджувати з суходільного Китаю харчі в заміну за зброю. Для масових достав будь-чого з далекого Китаю потрібний транспорт, а такого в СССР у достатній кількості нема. А Китай тим обміном небагато зискає, бо у війні проти Іраку виявилося, що совєтські танки, ракети й інша зброя, яку купував Саддам Гуссейн від совєтів, дуже низької якости. Вже після закінчення війни американці збили два совєтські бомбардувальники типу МІҐ, якими С. Гуссейн пробує перемогти повстання курдів.

Маємо перед очима ще один приклад глупоти людини на вирішному державному становищі. Це ізраїльський прем'єр Їцак Шамір. Державний секретар Джеймс Бейкер договорився з президентом Сирії Гафезом аль-Ассадом, що той готов визнати державність Ізраїлю, замиритися і служити за посередника у замиренні з палестинцями, в заміну за зворот Сирії узгір'я Ґолана, окуповане Ізраїлем від часу війни у 1967 році. Як тільки Бейкер повернувся до Америки, — уряд Шаміра почав ще більш приспішено колонізувати узгір'я Ґолана жидівськими іміґрантами, що приїжджають з СССР, ніж перед тим. Цим Шамір та його міністри йдуть проти бажань Америки, начебто не розуміючи, що Ізраїль не в силі існувати без підтримки від ЗСА. Якщо уряд Шаміра вперто йтиме проти волі Америки, яка творить новий лад на Близькому Сході, про що постійно говорить президент Буш, то Ізраїль може мати деякі неприємності, хоч завжди пов'язання поміж Америкою й Ізраїлем є дуже міцні.

Сказав раз князь Шарль Моріс Талеран, французький дипломат Наполеонської доби і священик-єпископ: „Це гірше як злочин, бо глупота. Не було і нема закону, який забороняв би глупоту. Але, якщо грішить нею відповідальний державний муж, — то це нещастя".

Михайло Кучер

КЛОПОТИ ОБ'ЄДНАНОЇ НІМЕЧЧИНИ

Голова Німецького центрального банку 19-го березня ц. р., у Бонні попередив німецький уряд вже однієї об'єднаної Німеччини, що німецький монетарний союз був (і є) економічною невдачею. Цей монетарний союз був яскравим прикладом помилок, які наробила Европейська Спільнота. Таких помилок у майбутньому слід уникати на шляху до однієї монетарної системи і Европейського центрального банку.

Сміливі думки і попередження висловив Карл Отто Пель, президент Бундесбанку. Великі застереження на цю ж тему свого часу, хоч і з інших причин, висловлювала Марґарет Тачер, колишня прем'єр-міністер Великобританії, а в слід за нею більш обережно — Франція. Опозиція Марґарет Тачер до монетарної уніфікації в Европі стала одною з причин її відходу від влади.

Заява і критика О. Пеля була ударом для канцлера Гельмута Коля. Центральний банк Бонну старається стримати боннський уряд від компромісу щодо монетарного союзу, бо це обмежить можливості Бундесбанку, вдарить по його незалежності. Мало того, перед Европейським парляментом в Брюсселі, фактично перед його економічною комісією, Пель висловив критицизм на адресу Бонну за „знищення" східньої німецької економіки. Продукція східньо-німецької економіки зменшилась майже у два рази: безробіття дуже поширилося після того, як гроші Західньої Німеччини — німецька марка — стали леґальними у Східній Німеччині ще перед політичним об'єднанням. Боннський уряд бажав швидкого монетарного об'єднання (і добився свого), бо хотів такою політикою затримати східніх німців на їхніх теренах, щоб вони не виїжджали на захід в неймовірно великій кількості, де для них не було ані праці, ані помешкань.

Бундесбанк активно виступав проти швидкого надто монетарного об'єднання і також не схвалював виміни „дойчемарки" на східню у відношенні один до одного. Відразу було вимінено забагато грошей. Бундесбанк побоювався, що східні німці, отримавши несподівано багато західних марок, будуть купувати забагато добрі західні товари, замість кепських східньо-німецьких, цим підміновуючи східні підприємства. І так у великій мірі сталося. „Ми, — каже Бундесбанк, — дали східнім німцям багато західньої валюти без належного підготування до цього . Вимінні рати були помилкові і вийшли на шкоду для дойче марок".

Те, що сталося у Східній Німеччині, — це ілюстрація того, що економічне об'єднання без належного приготування не завжди дасть позитивні результати. Об'єднання двох кардинально різних економічних систем — справа нелегка. Є над чим подумати 12-ом країнам у Европі, які хочуть мати одну монетарну систему. (Українці також, мабуть, ще більше повинні думати над тим, що хочуть мати свою окрему валюту, і як її прийме міжнародна біржа.)

Політика Гельмута Коля викликала демонстрації в Ляйпціґу, скеровані проти нього. Такі демонстрації ще більше обнизили вартість „дойчемарк" на міжнародній біржі.

На критику рівнож гостро відповів Боннський уряд, кажучи, що Пель не бачить і не хоче бачити, або не вміє бачити, політичних причин швидкого об'єднання двох Німеччин. Без політичних передумов, без зрозуміння їх важливости нелегко оцінити щоденні явища в об'єднанній Німеччині. Люди бажають змін і не радо чекають; але не все хутко діється в економіці: „Ми не могли зволікати з об'єднанням", — каже речник уряду. А речник Бундесбанку, як завжди, сказав, що більшість думок Пеля „винято з контексту". Вони, мовляв, ці критичні закиди стосуються не так до уряду в Бонні, як до тих майбутніх клопотів, що чекають Европейське монетарне об'єднання.

Економічні клопоти об'єднаної Німеччини побільшуються, і на це ніхто не може закривати очі. Економіка країн східньої Европи, які вчора звільнились від комунізму, опинилась фактично в руїнах. І власне також тому Бундесбанк був проти поспіху в процесах об'єднання. Лідери Східньої Европи погоджуються в тому, що вони не передбачили економічних клопотів після звільнення їх країн від комунізму. Звільнення від комунізму — це ще не все, бо шлях до економічного добробуту тяжкий і вимагає зусиль усього народу, як і допомоги з-за кордону. Комунізм дав економічну катастрофу народам...

На останніх величезних демонстраціях в Ляйпціґу та Галле, що їх скликали комуністи, демонстранти, як сказано, гостро виступили проти Гельмута Коля, який, на їх думку, ще не дав східнім німцям заможного життя. Демонстранти теж вигукували, що їм після об'єднання живеться "гірше як за комунізму". В канцлера полетіли помідори. І коли особиста охорона кинулась стримувати демонстрантів, Г. Коль спинив її і старався все обернути в жарт: бачите, — мовляв, в мене кидають помідори, а це одна з ознак добробуту в країні. За комунізму демонстранти не могли б кидати помідори,

(Закінчення на стор. 3)

БЕРЕЗЕНЬ — МІСЯЦЬ ІСТОРІЇ ЖІНОК

(Дора Рак). Березень — це місяць, присвячений жінкам, коли то у цілому світі відзначують міжнародний день жінки, даруючи їм квіти. Але в ЗСА жінки поширили святкування одного дня — 8-го березня — спочатку на тиждень, на підставі конґресової резолюції із 1981 року, а врешті у 1987 році поширили і на цілий місяць, як місяць історії американських жінок, також дорогою кожнорічної резолюції Конґресу. Тоді то відбуваються спеціяльні конференції, панелі і зустрічі, йдуть музичні і фільмові покази, а то й по школах і громадах урочисте відзначування подій із історії американського жіночого руху, цього року під гаслом: „Зберігати традицію, а й піддержувати поступ".

Українські жінки не підхопили цієї ідеї, хіба що Світова Федерація Українських Жіночих Організацій (СФУЖО) проголошує березень своїм місяцем, одначе без окресленої програми із історії українського жіночого руху.

На міжнародному форумі в рамках Об'єднаних Націй відбулось відзначення Міжнародного Дня Жінки великим збором жіноцтва в Ню Йорку 8-го березня, що його цього року попередила спеціяльна конференція заходом Департаменту інформації 7-го березня, під кличем „Більше уваги для жінок у 1990-их роках". Темою панелю були три важливі для жінок проблеми: дискримінація в праці, позиція в суспільності та доля утікачів — жінок і дітей. Присутніх біля тисячі осіб привітав Фарук Мавляві, директор НҐО/ДРІ; головним промовцем була Джералдін Ферраро, колишня кандидатка на віцепрезидента Америки з рамени Демократичної партії.

Головну увагу цього року приділено жінкам і дітям утікачам, що наслідком воєнних дій чи природних катаклізмів мусіли залишити свій край, і їм генеральний секретар ООН Гавіє Перез де Куеяр присвятив цьогорічний Міжнародний День Жінки, бож половину із 15-ти мільйонів утікачів становлять жінки і діти, і тим жінкам припадає обов'язок „зберегти в дуже тяжких умовинах родину економічно, соціяльно і культурно".

Також в місяці березні закінчили свою сесію Комісія статусу жінок при ООН (від 27-го лютого до 8-го березня, 1991 р., у Відні) 35-ту з черги, яку цього року очолювала делеґатка України Ніна Ковальська. Біографічна нотатка подає, що Н. Ковальська, уроджена 6-го липня 1937 року в Хмельницькому, має диплом журналістики із Київського державного університету (1960). Від 1970 року працює в Міністерстві закордонних справ; на становищі першого секретаря є від 1983 року. Вона брала участь у попередніх сесіях Комісії статусу жінок і в комітеті для „Усунення дискримінації супроти жінок" (Convention on the Elimination of Forms of Discrimination against Women — „CEDAW"); недавно Н. Ковальська була головою семінару в справах цієї Конвенції, що відбувся в Києві у вересні 1990 року. Ніна Ковальська є автором статтей і брошур на тему статусу жінок в Україні та політики уряду України відносно рівних прав жінок і чоловіків.

Ніну Ковальську ми стрічали в часі світових жіночих конференцій Декади Жінок в Об'єднаних Націях, як от в Копенгаґені (Данія, 1980) та в Найробі (Кенія — 1985), де вона як членка совєтської делеґації брала участь в українських „воркшап" (з рамени СФУЖО), хоч тоді ми заступали різні позиції. Пригадати б, як у Копенгаґені (це був час перед перебудовою і гласністю) дійшло до бурхливої конфронтації, коли то совєтські делеґатки з гуртом своїх прихильниць „зірвали" український „воркшап". Щоправда, це була більш емоційна експльозивна конференція в загальному, аніж наступна у Найробі, що закінчувала Декаду, і треба було конкретизувати пляни на майбутнє — по рік 2000-ий. Треба сподіватися, що Н. Ковальська причиниться до оживлення жіночого руху і відновлення жіночих організацій у всій Україні, а на міжнародному жіночому форумі українські жінки заступатимуть солідарно потреби жінок та загальнонаціональні.

Найбільшим успіхом у березні 1991 року для українських жінок було прийняття Світової Федерації Українських Жіночих Організацій (СФУЖО) як асоційованого члена до групи Не Державних організацій, НҐО, при Департаменті інформації секретаріяту Об'єднаних Націй. Це, так сказати б, перший ступінь в дорозі до інтернаціонального статусу НҐО при Економічній суспільній раді ООН (ЕКОСОК) з правом до консультації, отже правом подавати звернення або проєкти рекомендацій в рамках своїх статутових завдань. Поверх 1,500 національних та інтернаціональних організацій є формально зв'язані з ООН, чи то на консультативному статусі з ЕКОСОК, чи в асоціяції із Департаментом інформації. Цих останніх є біля 850 організацій, над якими має нагляд ДПІ/НҐО Екзекутивний комітет. Кандидаткою до цього комітету є одна з українок активних в системі ООН.

Цей осяг СФУЖО варт уваги і підтримки цілої спільноти, тим більше, що, відкинувши одне слово із статуту — „діяспора", — може стати всеукраїнською жіночою федерацією на статусі НҐО. . Це також й причинок до загального занґажування України на міжнародному терені, а в системі Об'єднаних Націй зокрема з позиції суверенної держави та як чартеровий член ООН із 24-го жовтня 1945 року.

Місяць березень не закінчує праці, а навпаки — є початком далекойдучого плянування СФУЖО і її організацій, що йтиме під знаком потреб України, а на міжнародному відтинку — для підготовки до 4-ої Світової жіночої конференції у 1995 році.

Микола Мушинка

ПОДОРОЖ ПО ЛЕМКІВЩИНІ

В середині березня цього року я з цілою сім'єю, тобто дружиною, невісткою і двома синами, побував на Лемківщині у Польщі, куди нас запросили наші друзі. Слід підкреслити, що Польща і Совєтський Союз є єдині дві країни, куди з Чехо-Словаччини можна їздити лише на запрошення. В усі інші країни світу з Чехо-Словаччини можна їздити вільно без запрошення, а у більшість країн Европи — навіть і без візи.

Переступивши словацько-польський кордон на Дуклянському перевалі, — в селі Тилява ми звернули направо і через десять хвилин вже оглядали експонати ориґінального Музею лемківської культури у селі Зіндранова. Нашим екскурсоводом був засновник і довгорічний керівник музею Федір Ґоч. Це і справді ориґінальний музей, розташований у 150-літній дерев'яній лемківській садибі, буквально переповненій експонатами, яких нараховується кілька тисяч.

В мешканевих приміщеннях збережено все устаткування так, як було п'ятдесят чи сто років тому. У коморі експонуються фраґменти церковного мистецтва — ікони, підсвічники, церковні книги тощо. На гумні і в стайні — сільськогосподарське знаряддя; в стодолі — експонати про Другу світову війну. Та ж тут, на Дуклянському перевалі, загинуло, було поранено чи потрапило в полон майже вісімдесят тисяч совєтських і майже 6,000 чехословацьких вояків.

Всі експонати бережно зібрані руками Федора Ґоча, який після повернення із виселення на „зем'є одзискане" у 1956 році поставив перед собою мету — зібрати якнайбільше пам'яток майже знищеної лемківської культури і зберегти їх для майбутніх поколінь. Під музей він призначив свою власну хату, успадковану від предків. Долаючи неймовірні перешкоди, він без будь-якої допомоги з-зовні будував свій музей, і в 1967 році відкрив його для відвідувачів. Щороку цей його приватний музей відвідували тисячі людей з Польщі і з-за кордону. На утримування музею потрібні були кошти, а їх ніколи не вистачало.

Музей ніколи не мав жодного платного працівника, не дивно, що експонати значно занедбані і вимагають негайної консервації. Влітку минулого року Музей лемківської культури нарешті став філією Військового музею у Дуклі, який призначив невеличку, але все ж таки постійну платню для двох штатних працівників Зіндранівського музею. Отаким чином Ф. Ґоч міг повністю присвятити свої сили улюбленій музейній роботі. Та в грудні м.р. і цю невеличку фінансову допомогу музеєві припинено. За перші три місяці цього року ні Ф. Ґоч ні його помічник не одержали жодної зарплати. Вони пишуть у різні установи, арґументують, добиваються права, вимагають належне, але покищо безрезультатно.

А музеєві потрібна негайна допомога — капітальний ремонт, який без грошей на простому ентузіязмі здійснити не можна.

Збереження Музею лемківської культури повинно стати справою польської влади. Але й Україна та українці діяспори не мали б бути байдужими до цієї справи. Та ж лемки — складова частина українського народу.

А на Лемківщині зараз відбуваються бурхливі події. На жаль, і серед цієї невеличкої етнічної групи багато енерґії витрачається на зайву й нікому непотрібну внутрішню боротьбу. Під загрозою є дальше існування співацького ансамблю „Лемковина". Стоваришення лемків відмовилося брати участь у проведенні так успішно розпочатого фестивалю „Лемківська ватра" у Ждині. І організація „Громадський круг лемків", яка добивається повернення лемківських лісів їх первісним власникам, покищо не знаходить потрібної підтримки і зрозуміння. Про все це ми говорили і зі старостою цьогорічної „Ватри" М. Дзядошем у Пелґримці і з членом управління Об'єднання лемків Польщі Михайлом Донським у Горлицях, і з іншими діячами.

(Закінчення на стор. 3)

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про нюйоркський Великдень

А як святкують Великдень в Ню Йорку? — питаються в листі наші львів'яни, що тепер при вільнішому спілкуванню зацікавлені усім, що відбувається тут у нашій „прибраній батьківщині", а конкретно — саме у метрополії світу, де стільки тисяч українців живе розкинених по цілому довкіллі Мангетенського острова і навколо нього.

Це заставило нас вперше викликати перед очима своєрідну картину того весняного свята, яке у нас — українців — таке важливе, таке захоплююче своїми традиційними звичаями, і таке радісне своїм привітом „Христос Воскрес" — „Воістину Воскрес".

Коли застановимося, що є найбільш характеристичне для Великодня в Ню Йорку, то насуваються на думку три картини: квіти, шоколяда і жіночі капелюхи. Великдень тут — це тільки одна Великодня Неділя, яка ніяк не має такого родинного характеру, як в інших народів, зокрема, в слов'янських, а зосереджується на дуже комерційно-зовнішніх формах. Ніхто не дарує собі писанок, а лише шоколядові яєчка, чи таки звичайні шоколядки, і, правду кажучи, щойно ми, українці, які поселилися тут після Першої світової війни, і ще більше — після Другої, познайомили нюйоркчан із нашими мистецькими писанками, які тепер можна найти виставлені у різних американських установах і музеях. Вони також часто пишаються на карточках із великодніми привітаннями, і про ці українські писанки і їхню довголітню традицію пише нюйоркська американська преса. (До речі, не лише нюйоркська, що наші читачі добре знають).

Крім шоколяди, дуже характеристичної тут для Великодня, крамниці повні м'якеньких зайчиків усіх величин та барв, призначених для обдаровування ними дітей молодшого віку, та кошичків, повних цукеркових „яєчок".

Але таки найбільше у великодні дні у вічі впадає в Ню Йорку кількість живих прегарних квітів. Їх найдете дослівно в кожній крамниці — не лише в крамницях із квітами, а і в крамницях із їжею, з одягом, з овочами тощо. Вони захоплюють своєю свіжістю та красою, хоч виплекані в оранжереях, бо звичайно Великдень припадає в таку пору, коли у природі квіти ще не можуть свобідно розвиватися. Типовими для прикраси Великодня та для подарунків є тут лілії, камелії та азалії, а перед веде білий і рожевий кольори.

Для нас, однак, особливо зв'язана із Великоднем в Ню Йорку інша скромна жовта квітка кущів золотодощу, чи, як тут її називають, форситії. Бо цей кущ звичайно у цьому часі розцвітає попри усі більші шляхи, що ведуть до Мангеттену, розвеселяючи й оздоблюючи своїм квітом найбільш брудні й занедбані місця, дозволяє на короткий принаймні час не бачити сірих мурів, сірих шляхів і сірих мешканців. На декілька днів Ню Йорк немов зміняє своє обличчя.

На декілька годин, однак, у Великодню Неділю змінюється також обличчя Мангеттену, а радше — славної П'ятої авеню. Вона прибирає тоді карнавалового настрою, є замкнена для руху авт і заповнюється дивовижними капелюхами її мешканців, що проходжуються, здається, цей один ранок у році без поспіху, показуючи зацікавленим глядачам і фільмовим апаратам найбільш вигадливі накриття голови. Чи підходить цей карнаваловий настрій зараз таки після святочного Богослуження в катедрі Святого Патрика? — Не знаємо. Але він невіддільний від поняття Великодня у Ню Йорку, як море квітів, як веселі кущі золотодощу, шоколядові й цукрові різнокольорові яєчка та великодні зайчики.

А в понеділок Ню Йорк повертається знову до буденщини, бо трьох днів тут ніхто не звик святкувати. З усіх закутків знову виглядає сірий колір, знову люди поспішають до своїх зайнять, з вітрин крамниць зникають веселі зайчики і шоколяда, і ніхто не бажає вже вам „Happy Easter".

Нюйоркський Великдень проходить справді американським темпом.

О-КА

Наталія Кібець

Борцям Руху

Летять листи — новини нам здалека,
Із рідної зболілої землі,
Що над Батьком-Києвом
Літають Волі голуби.

Якби в Україні була одна ідея Нації,
Й позбулися нарешті соціялізації,
Якби усі там випростували хребти,
Тоді в Україні вільно літали б Волі голуби.

А нам отут — на еміґрації,
Подав Господь — мобілізацію єдиномислія
й єднання,
Ох, якби то зробили ми!
Тоді, як Нація, ми переможцями б були,
І в Україні літали б Волі голуби.

Міннеаполіс, Мінн.

**ДОРОГІ БАТЬКИ!
ПОСИЛАЙТЕ ВАШИХ ДІТЕЙ
ДО УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ! УКРАЇНА
НЕ МОЖЕ ВТРАЧАТИ СВОЇХ РІДНИХ
ДІТЕЙ! БЕЗ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ,
МОЛИТВИ, КНИЖКИ, ЖУРНАЛУ, МУЗИКИ,
ПІСНІ — НЕ БУДЕ Й УКРАЇНСЬКОЇ
ДИТИНИ.**

Відбудеться перший бенкет і баль нової школи

На початку цього шкільного року при Українському Освітньо-Культурному Центрі в Філядельфії відкрила свої двері новостворена „Наша Українська Рідна Школа", яка постала в наслідок об'єднання двох довголітних шкіл українознавства „Нашої Української Школи" при Осередку СУМ та „Рідної Школи". Батьки обидвох шкіл одобрили злуку шкіл і вибрали спільний батьківський комітет під назвою Шкільна Рада НУРШ, який очолює д-р Альберт Кіпа. Дирекцію школи очолюють професійні учителі з довголітним педагогічним досвідом, директор д-р Олександер Лужницький і заступник директора мґр Віра Бей. Перший шкільний рік НУРШ проходить успішно і цього року буде перша матуральна кляса. Школа нараховує 270 учнів, бере участь в громадських імпрезах і сама вже відбула ряд дуже вдалих імпрез для батьків та української громади. Також появилися спеціяльні сторінки НУРШ в „Свободі" та „Америці".

В суботу, 13-го квітня НУРШ влаштовує свій перший бенкет і баль в приміщеннях УОКЦентру, 700 Сідар ровд. Коктейл буде в год. 6-ій вечора, бенкет починається точно в год. 7-ій, баль в год. 9-ій. Численна участь нашої громади в бенкеті дуже допоможе дирекції та Шкільній Раді у їхніх стараннях створити найкращу базу для навчання наших дітей. Тому НУРШ запрошує українську громаду прибути на цей перший бенкет і баль щоби підтримати цю важну справу — солідне виховання нашої молоді.

За замовленням столів та інформаціями про бенкет і баль можна телефонувати вечорами до Віри Шаповаленко на число (215) 673-6639, або звертатись до шкільної канцелярії суботами на число 663-5322.

Відбудеться зустріч в Чикаґо з депутатами України

Чикаґо (Н.Н.). — В суботу, 6-го квітня, о год. 5:30 пополудні відбудеться тут винняткова зустріч з чотирнадцятьма депутатами Верховної Ради України, які перебуватимуть в Америці на запрошення Інформаційної аґенції ЗСА. Зустріч організує місцеве Товариство Сприяння Народному Рухові України.

Серед депутатів, що прийдуть до Чикаґо, є видатні лідери Народної Ради — Драч, Павличко, Скорик, Горинь, Чорновіл, Головатий, Пилипчук та інші — як і перший заступник голови Президії Іван Плющ.

Депутати висловляться до питання: „Куди прямує Україна?" Будуть короткі експозе кількох депутатів, дебати між ними та запити зі залі. Вступ від особи 10 дол., для студентів — 7 дол.

МАРЛИН ФИЦВОТЕР, речник Білого Дому, заявив кореспондентам засобів масової інформації, що виконання Совєтським Союзом умов про обмеження звичайної зброї, буде одною із умов запланованої майбутньої зустрічі в Москві між Міхаїлом Ґорбачовим і Джорджем Бушем, додаючи при тому, що Америка є за тим, щоб така зустріч відбулася. Совєтський Союз минулого року підписав у Празі договір про обмеження звичайної зброї разом з іншими країнами НАТО та Варшавського Пакту, який вміжчасі перестав існувати. Коли 21 **країна**, що взяли на себе це зобов'язання, почали його поступово виконувати, СССР, вірний своїй **70-літній** традиції, пішов дорогою зволікання.

ЦІЛИЙ РЯД ДОСЛІДНИКІВ прийшли до заключення, що в ЗСА 5.5 міл. осіб нижче 12 років є голодними. Досліди переведені Центром дослідів харчів і дії, незаробіткова організація боротьби проти голоду в країні, базувалися на розмовах із 2,335 родинами з групи малозаробіткових у семи районах країни. Автори цих дослідів уважають, що їхня праця є найбільш ґрунтовною та всебічною до цих пір, коли йдеться про дослідження голодних дітей в ЗСА. Ці досліди описують голод, як явище в родині коли **дітвора відчуває брак харчів через недостачу фінансів на їх** закуп.

УРЯД КУВАЙТУ, ЗУСТРІВШИСЬ із закидом американських правоохоронних організацій, що працівники державної служби безпеки кувайтського емірату і деякі військові частини тієї звільненої країни тероризують і вбивають палестинців, які нібито під час іракської окупації співпрацювали з ними, відкинув закиди про непошанування прав людини. Тимчасово виконуючи функцію міністра інформації в кувайтському уряді Бадер Джасім аль-Якуб назвав закиди американців „брехнею" і додав, що його уряд є готовий перевести докладне слідство в тій справі з участю закордонних спостерігачів. Якщо такіж надужиття будуть потверджені, винні вояки і поліціянти напевно будуть покарані. Згідно зі свідченнями американських лібералів, в руках кувайтської державної служби безпеки перебуває понад 2,000 палестинців, життя яких є загрожене.

Парлямент...

(Закінчення зі стор. 1)

домив, що протягом останнього року з боку Румунії групи людей, очолювані священиками, постійно намагалися перейти кордон, прямуючи на Буковину. Депутат зауважив, що офіційні засоби масової інформації замовчують такі факти, а комісія міжнародних зв'язків у Верховній Раді України не реаґує належним чином на провокації. Головуючий на засіданні Л. Кравчук погодився, що порушене питання заслуговує пильнішої уваги.

Голова Народної Ради Ігор Юхновський, в інтерв'ю газеті „Молодь України" подав деякі подробиці про підготову нової союзної угоди. „Я був у комісії, що складала проєкт союзного договору, — сказав депутат. То — абсолютний блеф, бо там зібралися люди з протилежними поглядами на перетворення, які відбуваються в СССР. Від Російської федерації — усі противники Єльцина на чолі з Ісаєвим. Було 12 представників з російських автономій і лише сім представників з республік, переважно середньоазійських. Наперед було відомо, що зібралася група консерватистів і проєкт, який вони дадуть, теж буде консервативний. Хоч я там висунув свій проєкт і казав, що союзу не може бути, бо він розпадеться. Мене одразу ж замінили Шульгою".

Як уже інформовано, від України в підготові проєкту союзного договору взяли участь дві особи: народний депутат від консерватистів, голова постійної комісії у Верховній Раді Микола Шульга та заступник голови Верховної Ради Україин Володимир Гриньов.

Безконечна...

(Закінчення зі стор. 1)

ну на перші дні перебування в ЗСА.

Тепер Лариса і Оксанка чекають на добрих людей, які б допомогли їм тут на якийсь час влаштуватися, а передусім допомогли у рятуванні здоров'я дитини.

Коли питаємося Ларису, що саме скоїлося з Оксанкою, вигляд якої вказує на те, що вона поважно хвора, довідуємося, що частинна діягноза поставлена в Києві — це ревматоїдний артрит. Ми оглядаємо напухлі суглоби на ніжках і руках, бліде личко і слухаємо розповіді про те, що дитина народилася 4-го лютого 1986 року і мала несповна три місяці життя, як прийшло горезвісне 26-те квітня.

— Найбільше потерпіли діти народжені в 1986 році, — пояснює молода мати. Вони дістали 200 разів більше радіяції як інші, та недуги, які в них розвинулися саме є наслідком цього. Є цілий ряд різних захворінь, але найбільше серед них це недуги крови, залозів і суглобів. Моя Оксанка від півтора року життя терпить на болі, має труднощі поружуватися, перебувала вже багато разів у лікарні. Навіть тепер на виїзд я взяла її просто з лікарні на свою відповідальність. Бачите тому, що у нас не можуть їй допомогти і лікують лише симптоми застриками з Німеччини та звичайною аспіриною, я дістала дозвіл поїхати на лікування до ЗСА. На лікування тут ціла моя надія, і ми зібрали з чоловіком гроші на квиток, щоб рятувати нашу єдину дитину. Бо ми, як і інші батьки, зневірилися на якунебудь допомогу держави. А тут трапилася нагода, то й поїхала я з дитиною у безвість, не знаючи куди, до кого і що буде далі.

Ми слухаємо мовчки цю розповідь і приглядаємося до сумного так дуже вже недитячого личка п'ятирічної Оксанки.

— Знаєте, — каже нам мати, немов відчитуючи наші думки, — ці всі хворі діти не є вже дітьми. Вони над вік поважні, у них немає дитячого усміху безжурности, галасливости. Вони постійно в болях, в очікуванні на перебування у лікарні і там неприємних переживань. А в тих наших лікарнях немає ніяких добрих ліків, прямо нічогісінько немає.

Чи знаєте, що у нас овочевий сік дають лише дітям до трьох років і це на рецепт? На три місяці видають чотири пляшечки такого соку, а кожна пляшечка має 200 грамів.

Ми мимоволі бачимо перед очима наші холодільні, в яких завжди стоять великі пляшки соків, і бачимо наших дітей, що одного дня виливають ці соки більше, як його дістають немовлята в Україні на три місяці.

Наша гостя ще представляє нам сьогоднішні обставини, в яких ціни зростають дослівно з дня на день, а звичайних товарів в крамницях майже не можна дістати і більшість для прохарчування треба купувати за високі ціни, як ось, наприклад, одне яйце коштує тепер на чорному ринку майже два карбованці. Вона також переконана, що Україна зможе піднестися економічно і політично тільки тоді, коли дістане і суверенність і незалежність.

Але для Лариси Боженко, яка сама викладає англійську мову в Українському Державному Університеті в Києві та перекладає літературні твори з англійської мови на українську, і для її мужа, колись професійного співака, а тепер бизнесмена, Володимира Оглоблинського, тепер одна єдина ціль — здоров'я їхньої донечки. Для цієї цілі вони посвячують все інше і свою професійну кар'єру і інтелектуальні зацікавлення, які у Лариси розбуджені від молодости завдяки — батькові Анатолієві, відомому письменникові і літераторові, та метері — викладачці української літератури.

Лариса і її родина живуть тепер, так як сотки інших українських родин, над якими висить чорною хмарою прокляття атомового вибуху в Чорнобилі, — в очікуванні страшних наслідків радіяції і надій на допомогу із Заходу. Чи їхні надії однак сповняться???

Хто бажає допомогти фінансово маленькій Оксанці, може післати свою пожертву на її ім'я: Oksana Bozhenko „Self Reliance" Credit Union, 558 Summit Ave., Jersey City, N.J. 07307.

Сенсація в Києві

У єдиній на всю столицю України українській школі-ґімназії, завданням якої є відродження національної культури, відкрито біблійну клясу.

— У цій клясі — сказав директор гімназії 42-річний Анатолій Черниш, — навчання вестиметься за проґресивною американською освітньою технологією, запропонованою нам фірмою Приспішене християнське навчання.

Діти студіюватимуть шкільні дисципліни англійською мовою. Але, крім науки, одним із головних завдань є виховання моральности, що спирається на християнських засадах. Для того, щоб українці зберегли себе як етнос, необхідно ростити молодих людей, які за своїми інтелектуальними та діловими потенціялами відповідатимуть найвищим світовим вимогам, а своє духове життя тісно пов'яжуть з традиціями та культурним надбанням рідного народу.

Отже, школа є. Експериментальна кляса у ній є. Є фахівці-вчителі, які під рукою своєї американської товаришки, зможуть по-новому навчати дітей. Бракує лише двох речей: підтримки освітянського керівництва міста, яке не забороняє біблійної кляси, але й не надто стимулює її існування, а головне — відсутні кошти на утримання цієї кляси, сучасні технічні засоби навчання (комп'ютери, касетні магнітофони, прожектори для прозірок, відеомагнітофони, тощо). Керівництво школи-гімназії активно шукає спонзорів, але покищо в Україні ніхто не спішить на допомогу.

В існуванні цієї кляси ми бачимо змогу знайти свій стиль у роботі, поєднавши новітню технологію з національними завданнями", — каже науковий співробітник гімназії Наталія Ясько. — Так думають проґресивно настроєні вчителі, так думають представники інтеліґенції. Але ми зможемо вижити лише при умові повної фінансової незалежности від тих можновладців, які будь-якої хвилини здатні знищити паростки майбутнього.

Благодійну допомогу у вигляді грошей, або технічних засобів навчання просимо надсилати на адресу: 252011, Київ-11, вул. Панаса мирного 24, школа-гімназія ім. Т. Г. Шевченка, розрахунковий рахунок Н. 2609441, МФО 322090 в Печерському відділенні ЖСБ м. Києва.

Н. Н.

Подорож...

(Закінчення зі стор. 2)

Лемківська співачка М. Макара
(Фото: М. Мушинка)

В селі Висова Горлицького повіту ми зняли документальний відеофільм про 91-річну народну співачку Марію Макару. Це і справді ориґінальна представниця лемківської культури. Ще в 1912 році, тобто майже вісімдесят років тому, з її голосу записував пісні відомий український етномузика Філарет Колесса із Львова. Пісні Марії Макари-Гойсак вже тоді були записані на фонограф, тобто звукозаписувальною апаратурою. Вони увійшли у збірних „Народні пісні з південної Лемківщини" Ф. Колесси (1929 р.) Пізніше її пісні записували: Орест Гижа („Українські народні пісні з Лемківщини, 1972 , Роман Райнфус, Ярослав Полянський, Павло Стефанівський та інші збирачі фолкльору. Я відвідав її вже кілька разів і досі записав від неї та її доньки Іоани Ференц майже чотириста пісень.

На цей раз ми записали від неї дальші пісні та спогади. Хоч ноги й руки цієї 91-річної співачки ослабли, очі теж не служать так як треба, зате пам'ять в неї бездоганна, а голос і досі не втратив на своїй силі і красі.

ПРЕЗИДЕНТ ПОЛЬЩІ Лєх Валенса зустрінеться у поворотній дорозі із З'єднаних Стейтів Америки до Варшави, з представниками Північно-Атлантійського Оборонного Союзу (НАТО) в Брюсселі. Окрему зустріч Валенса відбуде з генеральним секретарем НАТО Манфредом Вернером. Зустріч відбудеться в приміщенні польської амбасади в Брюсселі. Після того він має в пляні зустрінутись з представниками Европейської економічної спільноти.

ПРЕДСТАВНИК ДЕЛЕҐАЦІЇ Міжнародного оліпмійського комітеу заявив кореспондентам в Йоганнесбурґу, Південно-Африканська Республіка, що збірна тієї країни може взяти участь в наступній Олімпіяді тільки в такому випадку коли в ПАР буде цілковито відкликана парляментом й урядом політика апартеїду. Голова делеґації Кеба Мбаї заявив, що ця вимога мусить бути виконана на протязі 180 чергових днів, а до Олімпійської дружини повинні ввійти білі і чорні спортовці.

Клопоти...

(Закінчення зі стор. 2)

бо їх в країні взагалі не було." Натовп відразу змінив настрій і на жарт Коля відповів аплодисментами. Тріюмфальні почування з приводу об'єднання уступили місце щоденній сірій буденщині. Війна в Перській затоці теж принесла Німеччині неочікувані клопоти політичного характеру. В центрі тих клопотів опинився Ганс-Дітріх Ґеншер, міністер закордонних справ.

Опозиція до канцлера Коля все голосніше нарікає, що не можна безконечно і безпечно ховатися за конституцію, яку ми самі собі написали. Тепер ми платимо, мовляв, картоплею Совєтському Союзові за ту кров, яку ми непотрібно проляли там.

Війна в Перській затоці також викликала в Німеччині гіркі політичні дебати. Тема відповідальна, як Німеччина має виконувати свої ґльобальні зобов'язання і відповідальність. В центрі нападів опозиції опинився міністер закордонних справ Ґеншер.

За війни у Перській затоці Ґеншер став відомий як противник антиіракської коаліції. Він також був проти вживання німецького війська в майбутніх конфліктах. Канцлер Коль став в обороні Ґеншера, а це ще більше розізлило критиків. Голова парляментарного комітету закордонних справ Ганс Штеркенс і члени Християнсько-демократичної партії вимагають, щоб Німеччина у закордонній політиці мала більшу ролю і підтримувала зокрема Америку. „Ми більше, мовляв, не можемо бігти вузькою стежкою, яку самі собі протоптали. Треба вийти на ширший шлях". Лідер християнських демократів закликає до зміни характеру закордонної політики.

Вашінґтон отверто незадоволений Ґеншером. За іракського конфлікту він не підтримав Бушову ініціятиву. У Німеччині все ще є люди, які уважають, не без слушности, що Німеччина має бути мостом між Сходом і Заходом. А в Англії ці речі бачать зовсім інакше, як і у Франції, бо обидві ці країни бояться німецької геґемонії в Европі.

Ґеншер підтримував мирну ініціятиву розв'язки іракської кризи і, як наслідок, отримав від західньої дипломатії закиди, що діє проти інтересів ЗСА і антиіракської коаліції.

Ґеншер також зробив натяк, що Німеччині належить місце в Раді Безпеки ООН, чим викликав одверте, не притишене дипломатичною куртуазією незадоволення. І без того в Німеччині нарікали, що коаліція вимагає від Німеччини занадто великого грошового вкладу, більшого від справжніх потреб. Тому до Вашінґтону має приїхати німецький міністер фінансів, щоб якось невтралізувати незадоволення.

МОЯ ПОДЯКА

Оцим складаю прилюдну найщирішу подяку Всемогучому і Милосердному Богові за ласку терпінь!

Операторові д-рові Райхманові за обі операції, моєму зятеві директорові кардеології д-рові Андрієві Баранові, моїй доні Єлисаветі, наставникові шпитальної кардеології за повну опіку, пораду, молитви та лікарську пораду і поміч, — моєму синові Святославові, архітекторові та його дружині — Марті, а також моєму наймолодшому синові д-рові Богданові — за молитви, відвідини і співчуття, — Достойному о. митратові, парохові української громади в Коговс — за святу Сповідь та уділення Найсвятіших Тайн. Всч. о. митр. В. Андрушкові, що був моїм духовним опікуном і я йому за все вдячний. Також щиро дякую моїй свасі Зеновії Баран та її доні Любі, моїй свасі Оксані Вовчок і її сестрі та моїй зовиці — теті Ірені та її дітям — усім за побажання, молитви та співчуття і тим, що висловили свою потіху листовно та усно — усім вам найщиріша подяка за все!

Нехай Бог Всемогучий і Милосердний та Матінка Божа, що мене охоронила від смерти при двох важких операціях, перша дня 20-го грудня 1990 р., а друга, 13-го лютого 1991 року — держать вас усіх у своїй ласкавій опіці!

Молімся спільно: я за вас, а ви — за мене.

Ваш довжник у молитвах:

МИКОЛА СИДОР ЧАРТОРИЙСЬКИЙ,
видужуванець

Ділимося сумною вісткою з рідними, приятелями і знайомими, що дня 26-го березня 1991 р. в Ужгороді відійшов у вічність на 80-му році життя наш найдорожчий

СЛ. П.

ДМИТРО ПАСТУШЕНКО

нар. 18-го жовтня 1911 р. в Мозолівці, Підгаєччина, Зах. Україна, кол. в'язень Берези Картузької, член 1-ої УД УНА, 11-літній в'язень Воркути.

Похоронений на місцевому цвинтарі в Ужгороді.

В глибокому смутку:

дружина — МАГДАЛИНА
сестра — ВАРКА ПАСТУШЕНКО-ЧУБАТА з дітьми ЮРКОМ і ЛІНДОЮ та внуком СТЕПАНОМ
брат — ЯРОСЛАВ і НАДІЯ
братанок — ТАРАС і ТАНЯ з дітьми
племінниця — ЯРИНКА з родиною в Україні
кузини: ОЛЯ ВЕРЕСЮК з родиною та МИРОСЛАВ ПАСТУШЕНКО з родиною
родина: ДЯЧУНІВ, КАЛЬБІВ, ОСТАПЧУКІВ, ТАРАЩУКІВ — в Україні, Америці й Канаді

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

В пам'ять бл. п. Митька родина складає 100 дол. на Церкву в Україні.

РЕАКЦІЯ ЗСА НА РІШЕННЯ президента Міхаїла Горбачова про передання правопорядку на вулицях Москви міністерству внутрішніх справ не була несподіванкою. ,,З нашої точки зору це є внутрішнє рішення Совєтського Союзу скільки влади віддати в руки даного міністерства", — заявила речниця Державного департаменту Маргарет Татвайлер.

Загальні збори кредитівки „Самопоміч" в Дітройті

39-ті загальні збори кредитівки „Самопоміч" відбулися в суботу, 9-го березня. Президент кредитівки д-р Олександер Серафин подав звіт з діяльности кредитівки та її вислідів. За 1990 рік придбано 309 членів. Активи зросли на 4.9 млн., досягнувши суми 59.7 млн. Загальний прихід виносив 5.1 млн., по виплаченню всіх видатків чистий дохід виносив 567, 867 дол. Знаменним був цей рік якщо ходить про поширення услуг для членів. Кредитівка приступила до т. з. „Сервіс Сентер", який, маючи дванадцять відділів в різних підміських громадах, дозволяє членам кредитівки у вигідний спосіб полагодити свої фінансові справи, без потреби відвідування бюр кредитівки. Кредитівка приступила також до системи „АТМ", яка дозволяє членам полагоджувати основні фінансові трансакції в призначених місцях по цілій Америці.

Щорічний пікнік кредитівки стає щораз популярнішим серед членів та їх дітей. Сьогочасне фінансове становище з його численними банковими банкрутствами, повинно наочно всіх переконати, що гроші, зложені в кредитівках, є найбільш безпечні та певні.

Скарбник кредитівки Володимир Гупалівський приписував постійний ріст кредитівки примірній та гармонійній співпраці членства, завідуючим та працівникам. Але рівночасно він вказав на постійну болячку наших кредитівок, а саме: на відносно малу кількість позичок, так що велика частина активів мусить бути інвестована на низьких процентах, що нині є дуже утяжливою справою.

Коли взяти до уваги, що 70 відсотків загальних приходів члени одержують у формі дивіденди та забезпеченевих оплат, цей факт найкраще виявляє, що кредитівка вірна головній ідеї кооперативного руху: „Не для зиску, а для користи членів". В останньому році великі комерційні банки понесли більйонові втрати, кредитівки, однак, не підвели своїх членів.

У дискусії інж. В. Колодчин пригадав, що початковий капітал кредитівки виносив 144 дол. Сьогодні, завдяки вмілій та фаховій праці дирекції, працівників та довір'ю членів, ми дійшли до 60 млн. М. Ніньовський, як голова групи членів, які закупили від кредитівки частину землі для побудови житлових приміщень, висловив признання проводові кредитівки за коректне і джентельменське переповадження цієї транзакції. Інж. Король цікавився, на які трудноші натрапляє кредитівка у своїй праці та скільки грошей кредитівка признала на суспільні цілі. На запит В. Колодчина, чи існує якийсь плян помогти Україні розвинути кооперативи, през. Серафин заявив, що ідею вислати двох членів з проводу кредитівок на Україну для дослідження можливостей у цьому напрямі, Екзекутива наших кооператив відкинула. Наша кредитівка виявила готовість прийняти на два місяці на практику одного працівника з України. Надіємось, що це вдасться.

Голова Контрольної комісії Степан Віхар заявив, що на підставі проведених перевірок Контрольною комісією та публічної бухгальтерійної фірми, праця кредитівки була проваджена згідно з обов'язуючими законами держави.

Голова Номінаційної комісії Володимир Гупалівський представив зборам листу трьох кандидатів до дирекції на наступні три роки. Ними були: Адріян Блюй, Зенон Василькевич і Любомир Липецький. Їх вибрано одноголосно.

На другий день, в неділю, 10-го березня, відбувся бенкет, який кредитівка влаштовує щороку.

Тому що велика кількість присутніх на бенкеті не була на зборах, президент кредитівки, привітавши гостей, ще раз проаналізував виготовлений звіт кредитівки, насвітлюючи більш докладно головні ділянки її праці. Свідомий того, що члени ознайомлені з сучасним тяжким економічним становищем та численними банковими банкрутствами, можуть бути настороженими відносно безпеки їх ощадностей, він докладно роз'яснив питання державного і приватного забезпечення ощадностей в банках і кредитівках. В нашій кредитівці ощадності членів є забезпечені державою до висоти 100,000 дол.

На його думку, 1991 рік буде для комерційних банків роком дальших поважних труднощів. Кредитівки, завдяки обережній політиці у своїй праці, є далі певними фінансовими установами, яким члени можуть довіряти свої ощадності.

Вітав також присутніх членів голова Централі Українських Кредитових кооператив Володимир Гупалівський. Він пригадав, яку знаменну працю виконав кооперативний рух на наших землях перед Другою світовою війною, який благородний вплив він мав на піднесення економічного стану нашого народу та даючи працю нашій безробітній інтелігенції. Тому незрозумілою є сьогодні та обставина, що тільки дев'ять відсотків українців в Америці є членами українських кредитівок.

Він заторкнув також питання помочі наших кредитівок для майбутніх кредитівок в Україні. Поміч ця є вказана, бо кооперативний рух — це єдина дорога до централізації дрібного капіталу в поважні суми, що в наслідках доведе до розвитку і поправи економічного становища в Україні.

У розваговій частині виступили відомий співак Алекс Голуб та гуморист Зеновій Маринець.

На першому засіданні дирекції після загальних зборів розділено функції в такий спосіб: Любомир Липецький — президент, Зенон Василькевич — заступник президента, Володимир Гупалівський — скарбник, Ігор Козак — секретар.

Володимир Баран

Мистецька спадщина Т. Шевченка

У залі Інституту Модерного Мистецтва у Чикаго 23-го лютого д-р Дмитро Степовик прочитав доповідь „Шевченко на тлі мистецтва XIX століття". Товариство Української Мови ім. Тараса Шевченка запросило д-ра Д. Степовика до Чикаго, щоб гість поділився висновками своєї праці над образотворчістю Т. Шевченка. Голова товариства проф. Віра Боднарук представила доповідача і розказувала про його життя, фолкльору і етнографії ім. М. Рильського при Академії. Д-р Степовик є автором багатьох монографій. Він читав курси лекцій з історії Української Церкви, іконопису і гравюри в країнах Европи, а також у Канаді і ЗСА на запрошення наукових установ.

У своїй доповіді д-р Степовик сказав, що праці Т. Шевченка відносяться до романтичної школи образотворчого мистецтва. Висвітлюючи прозірки, він звертав увагу присутніх на притаманні риси романтичної школи, які Шевченко засвоїв, студіюючи у Петербурзькій Академії мистецтв. Далі д-р Степовик вказав на еволюцію мистця у його творчості, звільнюючись від сильних впливів Петербургу. У пізніших картинах можна бачити і відчути динамізм, драму і напруження, поєднані часто з неспокійним та грізним небом. Дуже цікавою є картина „Катерина", в якій мистець намалював вагітну молоду жінку. В ній Шевченко розкрив життєву дійсність, трагедію нещасливого кохання. Тема потрактована тактовно і делікатно. Картина сповнена ліризму та глибоким співчуттям до нещасної дівчини. Окрему групу творять автопортрети мистця, їх нараховують коло 30. Оглядаючи декілька з них, можна було стежити за зростаючою майстерністю мистця та розкриттям психічного стану Шевченка. Доповідач пригадав присутнім, що Шевченко виконував багато творів на теми античної історії, мітології, літератури та на біблійні теми. Графічному мистецтву Шевченко приділяв велику увагу протягом усього творчого життя.

Доповідає д-р Д. Степовик.

тєвий шлях. Для кращого пояснення д-р Степовик висвітлював прозірки Шевченкових праць.

Доктор мистецтвознавства Дмитро Степовик — старший науковий працівник Академії Наук України у Києві. Він є істориком давнього українського християнського мистецтва та старшим дослідником Інституту мистецтвознавс

Після доповіді розгорнулася жвава дискусія, в якій доповідач вив'язався блискуче. Присутні подякували д-рові Степовикові щирими та численними оплесками. Д-р Степовик загостив до українознавчої школи та розказав учням вищих кляс про українську ікону, демонструючи лекцію прозірками.

З жовтня 1990 року д-р Дмитро Степовик перебуває в ЗСА як гість Українського Музею в Ню Йорку і працює над каталогом праць маестра Якова Гніздовського, а також над монографією про цього широковідомого мистця.

О. К.

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

Фантастичний осяг українського шахіста

Минулого тижня закінчився в Лінаресі, Еспанія, найсильніший шаховий турнір, так званої 17-ої категорії, в якому взяли участь передові шахісти світу, в тому два з України — Василь Іванчук і Олександер Білявський. Згідно з підсумками вислідів, лаври першуна здобув Василь Іванчук, який недавно в Ризі в одній восьмій фіналу претендентів за першість світу переміг гросмайстра з Ленінграду Леоніда Юдасіна — 4:0. В звітовому турнірі в Лінаресі Іванчук в дорозі до першенства повалив такі яскраві шахові імена, як Анатолій Карпов і Гаррі Каспаров! Обидва чемпіони світу, Карпов колишній, Карпов теперішній. Таким осягом не може похвалитися жодний шахіст світу. В останніх десятиліттях, після Фішера з ЗСА, на світовій шаховій арені домінував Карпов, який, здавалося, залишиться лідером до кінця свого життя. Та на горизонт шахового олімпу прийшов Гаррі Каспаров, який недавно в світовій серії з Карповим підтвердив свою вищість. Сузір'я яскравих імен поповнилося сяйвом першої величини"; цим разом став ним молодий український шахіст. Іванчук, уродженець Бережан, він під сучасну пору живе у Львові.

На фото: шахіст Василь Іванчук

Шахову майстерність Василь набув в Тернопільському шаховому клюбі. Його першими тренерами були Олег Калінін та Леонід Каплун. Саме ці два тренери простелили шлях Іванчукові до гросмайстерського олімпу. Академічної премудрості, як сказав в одному інтерв'ю Василь, він набрався з шахових партій Альохіна, Капаблянки, Фішера, Ботвинника. Особливо прислужилися Іванчукові коментарі власних партій Ботвинника, в яких багато таємниць було чітко розкладено по поличках. Коли Василь виграв турнір в Ню Йорку, в московській газеті „Неделя" промайнула фраза. „Цей хлопчисько далеко піде". Звичайно, центральна, російська преса постійно остерігається називати речі своїми іменами і досі традиційно, знаважливо ставиться до „периферії", лише мимохіть віддячає щедре обдарування молодого гросмайстра-українця, перед яким поважний шаховий світ уже знімає капелюхи. Під сучасну пору Іванчук з рейтингом йде третім після Каспарова і Карпова. Шахові, світові експерти відзначають, що так, як Іванчук, приголомшував у претендентських змаганнях супротивників свого часу лише американець Роберт Фішер. Тепер у нього з'явився гідний спадкоємець. Василь Іванчук дістався вже до чвертьфінального претендентського турніру за шахову корону. Затривожилися Каспаров і Карпов, зазнавши від Іванчука перших поразок. До трону наближається післянець нової шахової хвилі, який не визнає ні титулів, ні компромісу.

(от)

Кінцевий показник шахового турніру в Еспанії

		Точок
1.	В. Іванчук (Україна)	9½
2.	Г. Каспаров (Азербайджан)	9
3.	О. Білявський (Україна)	8
4.	Спільман (Англія)	
	Юсупов (Росія)	7½
5.	Салов (Росія)	7
6.	Карпов (Росія)	
	Тімман (Голляндія)	6½
7.	Ананд (Індія),	
	М. Гуревич (Росія),	
	Любоєвіч (Югославія)	6
8.	Гельфанд (Білорусія)	5½
9.	Ельвест (Естонія)	3½
10.	Камский (ЗСА)	2½

УСК Ню Йорк — „Квінс Юнайтед" СК — 0:2

Цими змаганнями УСК розпочав другу половину сезону за першенство ІІ-ої дивізії Космополітальної Ліги. В звітовій грі, що відбулася в неділю, 17-го лютого ц.р., наші футболісти показали добру технічну гру, провели ряд гарних акцій в підворітті суперників, однак напад не зміг успішно завершити їх голями. Бракує в нападі дружини лідера-стрільця, що і заважило на вислді в звітовій зустрічі. До половини наша дружина мала ігрову перевагу, і все-таки вислід перед відпочинком залишився 0:0. В другій половині образ гри не змінився, але гості зуміли здобути два голи, одного з карного. В другій половині наша дружина грала вдесятку, після цього, як суддя вилучив з гри за неспортову поведінку оборонця УСК-у.

Продовжує успішно виступати ІІ-га дружина УСК-у, що в показнику табелі ігор своєї дивізії займає І-ше місце. В звітових змаганнях наші футболісти перемогли високим вислідом — 4:1.

С.К.

„Динамо", Київ — „Барсельона", Еспанія — 2:3

В середу, 6-го березня ц.р., на Київському Центральному стадіоні при участі понад 100,000 глядачів відбулися перші змагання чвертьфінала за Кубок Европи, в яких переможцями вийшли еспанські футболісти з вислідом 2:3 до цих змагань футболісти столиці України приступили в значно відмолодженому складі, після того, як велика більшість досвідчених „зірок" дружини дістали можливість виступити в складах клюбів з різних країнах світу. Голі для Київської дружини здобули Заєць і Саленко з карного. Склад київського „Динамо" був: Жидков, Лужний, Цвейба, Деркач, Мороз, Беца, Шматованенко, Заєць, Саленко, Юрченко, Юран, Матвеєв.

Чернівецька „Буковина" в першій лізі

Завдяки успішним виступам в минулому сезоні „Буковина" з Чернівець авансувала до першої ліги імперії в якій вже розпочала сезон. Недавно тренер „Буковини" Ю. Школьников відбув пресову конференцію, на якій між іншим сказав: „З нетерпінням чекаємо свого дебюту у першій лізі. Вже в стартовому виступі нам випало поміряться силами з найсильнішою, вважаю, командою І-ої дивізії — ярославським „Шинником". Отже відразу можна буде побачити, чого ми варті..."

В тренінгових змаганнях „Буковина" ремісувала з „Дніпром" — 2:2, виграла з нікопольським „Колосом" — 3:0 і кіровоградською „Зіркою" — 4:1. До складу „Буковини" повернувся з „Чорноморця" Королянчук, з дрогобицької „Галичини" прийшов Бондарчук, повернувся теж Гій з львівських „Карпат" і Махиня, що в минулому році виступав у Чехо-Словаччині. З ленінградського „Кіровця" прийшов помічник Кисляков, з херсонського „Кристалю" воротар Крапивкін. З минулорічного складу залишилися — Алістаров, Будник, Бурчак, Сарафінчан і інші. Залишили дружину Коман та Лузієнко, які цього сезону гратимуть, відповідно, в Угорщині і Югославії.

Сталися зміни і в керівництві „Буковини". Провідником (начальником) дружини працюватиме В. Воронюк.

Подав **(от)**

„НЕЗАЛЕЖНІСТЬ ЛИТВИ — перерішена справа", — заявив кореспондентам у Вільнюсі колишній президент З'єднаних Стейтів Америки Ричард Ніксон. Він додав, що „ми більше не вживаємо слова 'потрібно', але коли і як" у відношенні до прибалтійських країн. Ніксон, перебуваючи в Москві виразно і недвозначно заявляв, що Москва повинна погодитись на вихід Прибалтики з союзу і відновлення незалежности Литви, Латвії і Естонії, бо категорична відмова, чи, не дай Боже, повторення вжиття військової сили, може значно погіршити, або зовсім припинити американсько-совєтські відносини. 13-го січня, на думку Ніксона, увійде до історії Прибалтики, як день трагедії і тріюмфу. Загинули невинні люди, але їхні жертви не пішли на марно. Про Литву говорять сьогодні в усьому світі, — заявив Ніксон зібраним у Вільнюсі.

АГЕНТСТВО АССОШІЕЙТЕД Пресс повідомляє з Лондону, що як тільки формально закінчилася війна в районі Перської затоки, мусулмани у Великобританії, а згідно Лондонський мусулманський інститут, покликав до життя Фонд допомоги для населення Іраку. „Ми маємо намір зібрати принаймні 500,000 фунтів штерлінгів для допомоги потребуючому населенню в Іраку. Тепер виглядає, що жертводавців є багато і фонд треба буде збільшити, або навіть перетворити його на постійний", — заявив кореспондентові АП голова Фонду Мансур Ансарі. Згідно з інформацією АП у Великобританії живе понад два міл. мусулманів. Принцип розподілу грошей буде простий, — сказав Ансарі, — дістане допомогу той, хто дійсно бідний.